

ŠE ENKRAT TRI

1. O kači in kmetu, ki nista mogla postati prijatelja

Kmet Boštjan je imel hišo v rebri, v skalni rebri. Sonce je močno prigrivalo in kaj rado se je zgodilo, da se je na pomlad priplazila iz luknje kača, da se nasonči in ogreje. Pa je imel kmet Boštjan otroka komaj štiri leta starega in srčno ga je ljubil. Štiriletni fantič ni bil kar tako mehkužen kakor meščanski otroci. Korajžen je bil, sukal se je okrog domačije kakor mlad petelin, lučal kamenje po hribu in vpil in prepeval, da so ga čuli daleč v dolino.

Toplega pomladnega dne ugleda Boštjanček kačo, ki se je pravkar privlekla iz luknje. Gleda jo, kako se razpotegne in se spet zvije v klobčič, da se prijetno ogreje. Še nikoli je ni nihče preganjal od tod pa se je kača nekam udomačila in se tudi to pot ne zmeni za fantiča Boštjančka. Nepremišljeni fantič pa vzame sekuro. Od zadaj se priplazi, zamahne — in ji odseka rep... Jojme, kača sikne, se požene Boštjančku pod noge in ga useka nad sklepom. Boštjanček med vikom in krikom ves prepaden v hišo, kača pa naglo nazaj v luknjo.

Žalostno je povedati, ampak resnično se je zgodilo, da sinčku Boštjančku nista pomagala ne oče, ne padar. Prebridko ihteč je kmet Boštjan zakopal edinca pri cerkvi na hribu — tako je imel njegov grobek skoraj vedno pred očmi. Kače dolgo ni bilo na sončni dan, ali pa je samo prikukala iz luknje. Če je z bistrimi očmi le od daleč ugledala gospodarja Boštjana, je brž šinila nazaj na varno.

Minilo je leto, minili sta dve. Čas leči rane, žalost se poleže. Pa je tudi kmet Boštjan po malem jenjal žalo-

vati. Spet je bila pomlad v deželi. Prelepega dne zleze kača iz luknje, — ne daleč spodaj je gospodar Boštjan opravljal delo v vinogradu. Ko si obriše pot in pogleda proti domači hiši, uzre kačo, ki se lepo udobno greje na soncu pred luknjo.

— Kača, ali si prišla na dan? Bodi diva spet dobra znanca in prijatelja, kakor sva bila prejšnja leta. Kar se je zgodilo, tega ni več mogoče popraviti, kajne, kača?

Ali kača ne odvrne, marveč se ročno splazi v luknjo. Ko spet pokuka iz luknje, reče kmetu:

— Lepo bi bilo, kakor praviš, Boštjan! Ali veruj mi, kmetič: dokler jaz gledam svoj rep, ti pa svojega sinčka grob, dotlej ne more biti pravega prijateljstva med nama!

2. O psičku Gladežu in prašičku Debeluhu

Psiček Gladež se je tako rekoč noč in dan potepal okrog hiše. V splošnem mu ni bilo kaj reči. Pridno je lajal, kadar so se bližali tatovi. Že nekatere je pregnal v teh slabih časih. A tudi sam je bil venomer lačen pa lačen. Stikal je okrog, vsako kost ovohal, v vsako koritce potaknil svoj gobec. Nekoč preskoči ograjo svinjske gorice in se znajde v staji smešnega okroglega prašička Debeluha.

— Dober dan, prašiček! —

— Boljšega tebi, psiček!

— No, no, no! Ti pa moreš kaj zdihovati, debelušček nerodni... Poglej, tvoje korito je polno turščice in otrobov — blagor tebi, lenuh in debeluh!

— Oh, oh, oh! — žalosten hohnja prašiček, tožeče nadaljuje psiček:

— Vsak dan je polno tvoje korito, vsega imaš na pretek, da dojedati ne moreš. In brez vsake koristi lenariš v tej staji. Žreš in dremlješ. Za nič drugega nisi, kakor za samo škodo... Mene poglej! Siromaček gladni varujem domačijo in glavo in posest našega go-

spodarja. Pa nimam lastnega korita. Sam se potepam okrog hiše, da najdem trhlo kost in jo oglodam. Vso ljubo noč obletavam domačijo in lajam v mesec in se otepam plohe in burje, dežja in snega — pa ne uživem nobene hvale in nobene mastne hrane.

— Oh, oh, oh — vnovič zahohnja prašiček, potem pa žalostno reče: — Ne jadikuj, predragi psiček. Ničesar mi ne zavidaj. Daj, da jaz zavidam tebe. Le pomisli, le natančneje pomisli, zakaj mene ta hiša tako pita in krmi. Še letošnjo zimo boš to predobro vedel tudi ti, ko boš lokal mojo srčno kri.

3. Osel gre na svadbo

Bilo je v Dalmaciji, pred pustom nekoč. Sivček osliček stoji v kameniti

ogradi, zraven njega pa lenari in razmišljuje njegov sin. Pa pridirja iz vasi pes potepin in hiti sivcu oslu do-povedovati:

— Tak hitro, sivec! Na svatbo moraš! Tebe hočejo.

Sivec sivi odmaje z glavo. V tem pa se že vsili s svojo besedo oslič:

— Le počemu kličejo tebe, oče! To bi rad vedel, zakaj prav tebe. Mene naj bi pozvali: mlad sem, poskočen, zaplesal bi in veselo zarigal, da bi se čulo v sosednjo vas. Pa gredo tebe klicat, starca!

— O, le kaj se ujedaš, sin! Gotovo je treba tovoriti vodo pa drva za kuhinjo in peko, — seveda, pa so se spomnili name, na starega osla.

Podjetni sinko je tedaj umolknil, sivi očka sivec pa je odkopital doli v vas na svatbo.

ANTON DEBELJAK

PREKANJENI KMETIČ

LUŽIŠKO-SRBSKA PRAVLJICA

Vsako soboto peljejo kmetje v mesto drva naprodaj. V Sedijeru se nekoliko ustavijo in v Budišinu na trgu za drva pričakujejo kupcev. V prejšnjih časih niso imeli konj, temveč osle, ki so rajši prenašali breme na hrbtu, kakor pa bi vlekli voz. Neki kmetič je ravno poganjal svojega osla mimo brivnice. Lasuljar je stopil iz prodajalnice in vprašal kmeta, kaj zahteva za vse, kar nese osel na hrbtu. Ta je zahteval za drva primerno vsoto, in brivec jih je kupil. Ko so spravili kurivo v drvarnico, je hotel olupševa-

lec brad še sedlo, češ da je kupil vse, kar je nosil osel na plečih.

Kmetič se je popraskal za ušesi, toda ni si vedel sveta in pomoči: moral mu je dati še sedlo.

Čez nekaj tednov je spet prinesel drva. Ko jih je prodal, se je zopet ustavil s svojo živalco pred brivnico. Vstopil je in vprašal mojstra, koliko računa, če ostriže in obrije njega in njegovega pomočnika. Brivec je zahteval dva groša. Kmetič je takoj sedel in mojster mu je ustregel po želji. Ko je bil gotov, je pripeljal v brivnico svojega pomočnika — osla in zahteval, naj ga mojster ostriže. Lahko si predstavljamo, v kakšen škodoželjen krohot je planil ves trg. In kaj je hotel modri brivec napraviti boljšega: rad ali nerad je moral vrniti sedlo.